

Búcsú dr. Cselényi István Gábor atyától

Két dátum: 1943. augusztus 23. és 2022. január 19. A fejfán, illetve sírkereszten egy vízszintes vonal közöttük. Ami valójában számít. Mert sem a világra jövetelünkről nem tehetünk, sem a világból való eltávozásunkról. Csak arról, amit a vonal jelez: földi életünkben hogyan töltöttük a számunkra kiszabott időt.

István atya – emberi mértékkel nézve – jól kufárkodott az idejével, amiből több mint öt évtizedet papi szolgálatban töltött: 2020. szeptember 18-án ünnepelte az aranymiséjét a „Vettük a mennyei Szentlelket” mottóval. Működött benne a Szentlélek, akit nemcsak a keresztség és bérmálás szentségében kapott meg, hanem különösen a papszentelésben. Azt a Szentlelket, aki „az erőtlenekeket erősekké, a gyarlókat tökéletessé teszi”. Akiről utolsó könyvét is írta (2021-ben).

Igen, önmaga által is felvállaltan polihisztor volt. Az ember számára elérhető legtöbbet kapta azzal, hogy Jézus Krisztus követésében magára vette a szolgálati papság igáját. Ám ezzel nem elégedett meg. Művelte a teológiát, sőt oktatta is több évtizeden át. Tanította az alapvető hittant, a filozófiát, az éneket. Ez utóbbiból egy olyan kottagyűjteményt állított össze, amely évtizedekre meghatározóvá lett a liturgikus énekkultúránkban. Magas szinten művelte a zenét. Fiatal korában még beat-misést is írt, amit a Rózsák terei templomban adtak elő. Szerette a költészetet. Nemcsak olvasta a verseket, hanem maga is költötte őket, amiről több verseskötete tanúskodik. Mindezek mellett nem félt a kétkezi munkától és annak szervezésétől sem. Nyíregyháza-Rókahegyen templomot épített, Esztergomban pedig a megkapott templomot újját építette fel, újjáépítve a parókia épületét is.

Kimagasló klasszika-filológiai, irodalmi, teológiai műveltségét, illetve ezek megalapozását otthonról hozta magával. Édesapja, dr. Cselényi István pap, teológiai tanár volt Nyíregyházán, a jóságos „atyus”, aki rossz jegyet nem is adott a vizsgákon a kispapoknak. Nagy tudású, kimagasló műveltségű ember volt. Édesanyja pedig a szintén jóságos, szelíd lelkű Misinkó Erzsébet volt. Két gyermeküket – István mellett Gyöngyit – nagy szeretetben nevelték.

Cselényi István 1950-ben kezdte általános iskolai tanulmányait Nyíregyházán a volt görögkatolikus iskolában. Majd szintén ott folytatta a középiskolát, de immár a Vasvári Pál Gimnáziumban, amit a márciusi ifjak egyikéről, a görögkatolikus papfiúról neveztek el. Végig kitűnő eredménnyel tanult. Továbbtanulásáról töprengve – saját bevallása szerint – 1960 karácsony éjjelén kapta a papságra szóló meghívást, amikor édesapja a „Velünk az Isten” éneket énekelte a templomi szertartás folyamán. Így szemináriumba jelentkezett. Püspöke jó képességei és kitűnő eredményei miatt Budapestre küldte, s a Hittudományi Akadémia tanulója, valamint a Központi Papnevelő Intézet növendéke lett. Az eddigiekhez híven, az erkölcszociológia témakörében készített doktori disszertációját is summa cum laude minősítéssel védte meg 1967-ben. Végzett teológusként még várnia kellett a papszentelésre, ugyanis a házaspár életforma mellett döntött. Élete párja dr. Pál Magdolna lett, akivel 1970. június 3-án kötött házasságot Nyíregyházán. A papszentelés is ugyanitt történt szeptember 8-án.

Az új pap számára a szolgálati helyek ellátása következett. Előbb Létavértes-Vértesen volt helyettes lelkész (1970–1971), ahol elkezdhetette buzgó papi életét, például karácsonykor már pásztorjátékot szervezett a fiatalokkal. Itt született első gyermeke, szintén István (1971). Mivel felesége még szigorló orvos volt, a püspök Budapestre helyezte őket, ahol segédlelkész lett (1971–1976). Itt született második fiuk, Zsolt (1972). Papi hivatása itt teljesedett ki. Egyrészt abban, hogy rengeteg szolgálati munkát végzett, összegyűjtötte a fiatalokat és még liturgikus ének- és zenekart is szervezett, amivel bejárták az országot; másrészt abban, hogy a teológiát is magasabb szinten tudta művelni írásaival, könyvtárazásával.

Az ifjúság körében kifejtett aktivitása miatt a püspökének tovább kellett helyeznie, és így került az újpesti szórványba (1976–1978), majd Újfehértóra másodlelkésznek (1978–1982). Itt mind a négy iskolában sikerült elkezdenie a hitoktatást, ami abban az időben igen nagy szó volt.

Élete álmának beteljesedését akkor érte el, amikor – Nyíregyháza-Nyírszőlős paróchusi tevékenysége folyamán (1982–1999) – teológiai tanár lehetett. Előbb a papnevelő intézet karvezetője lett (1984–1988). Ekkor kottázta le a liturgikus énekeinket a kispapok számára, melyek kezdetleges fénymásolt formában még ma is megvannak. Egy énektárat, illetve liturgikus énekgyűjteményt is létrehozott. A legfontosabb azonban a teológia oktatása volt számára: az alapvető hittan mellett filozófiát is tanított. Boldog és büszke volt, hogy édesapja örökébe léphetett. A beindult levelező tagozaton, illetve a tanárképző főiskola keretében indított teológiai tanszéken is nagy lelkesedéssel oktatta a növendékeket.

Aztán újabb váltás jött el az életében: Esztergomban lett szervezőlelkész (1999–2005), majd pedig paróchus (2005–2011). Itt is szervezte a híveket, közösségekbe fogta őket össze. Mellette azonban művelte a teológiát is. Sőt, oktatta! A Vitéz János Tanítóképző Főiskolán előbb óraadó (1999), majd főállású tanár (2004) lett. Tanított filozófiát, etikát, egyháztörténetet, pasztorálpszichológiát, latint. De egyetemeken is tanított: előbb Debrecenben (már 1994-től), majd Piliscsabán (1999-től).

Az oktatás mellett azonban hangsúlyt fektetett a saját képzésére is. Ennek eredményei mutatkoztak abban, hogy a Magyar Tudományos Akadémián szociológiából kandidátusi fokozatot szerzett, a Debreceni Egyetemen a nyelvészet-filozófia terén pedig habilitált. Közben teológiai doktorátusát a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán PhD-vé minősítették át. Tagja lett a római Szent Tamás Társaságnak, ahol előadást is tartott, publikált is. Ugyanilyen fontos, hogy tíz alkalommal vett részt Bécsben teológiai tudományos konferencián.

Írásainak mennyisége meghaladja a háromszázat. Ezek között több könyv található. Tanulmányait szívesen fogadták a különböző teológiai és filozófiai folyóiratok. Katolikus hetilapjainkban hosszú sorozatokban jelentek meg cikkei, melyeket görögkatolikus témában írt, népszerűsítve egyházunkat, annak életét éppúgy, mint a liturgiánkat és hagyományainkat.

Cselényi István Gábor személyében egy olyan tudós papunkat veszítettük el, aki mindig derűs volt, mindig optimistán nézett előre. Némi fájdalomt és szomorúságot csak akkor lehetett rajta látni, amikor az került szóba, hogy nem töltheti egész életét a görögkatolikus kispapok tanításának szolgálatában.

A jubileumi könyvének – *Egy aranymisés atya tudományos hagyatéka* – bemutatójára készített írásom (Megjelent: *Athanasiana*, 53/2021/149–154. o.) végén így fogalmaztam: „Tiszta szívemből kívánom, hogy ez még ne legyen a szó szoros értelmében hagyatéka, hanem még bőségesen gyarapodjon. Legyen második kötete is! Adjon a mi Urunk, Istenünk még erőt, jó egészséget, inspirációt és munkakedvet a további áldásos tevékenységhez mind a papi életben, mind a tudományos munkában, hogy még bőven gazdagodhasson az a bizonyos tudományos hagyatéka!” A Gondviselés folytán ez másképp alakult. A születési dátum után következő vonal végén már ott áll a halál dátuma is. De bízunk benne, hogy a dr. Cselényi István Gábor életének két dátuma között lévő vonal a mennyei hazába vezeti őt.

Ivancsó István